

Slovenci najmanj vedó. Včasih pride kak tujec, kateri izkorišča prirodne darove, mimo katerih so stoletja brez koristi hodili domorodci kakor slepi. Ali bi ne bila skrb za tako delovanje bolj umestna za naše izobraženstvo, kakor pa marsikaj, kar napolnjuje našo javnost s praznim šumom?

Jan Nowopacký. V Pragi je razstavil svoje slike Jan Nowopacký, eden najstarejših čeških slikarjev. Rojen je bil l. 1821. v Starih Nechanicah. Andrlík je izdal njegovo biografijo, v kateri pripoveduje, kako je prišel ubogi deček na Dunaj, odkoder se je šele l. 1895. vrnil na Češko. Naslikal je mnogo študij s Štajerskega Tirolskega, iz Dalmacije in Istre. Potem je šel v Neapolj in v Rim. Na dunajskih razstavah pred štiridesetimi leti je bilo mnogo slik Nowopackega. Kot učitelja so ga poklicali na dvor. Poučeval je v risanju pri vojvodu Koburškem, nadvojvodu Jožefu, nadvojvodinji Gizeli in prestolonasledniku Rudolfu. L. 1872. je kupil cesar Franc Jožef od učitelja svojih otrok veliko sliko „Polnočna molitev frančiškanov v Solnogradu“. Nowopacký je negoval bolj realistiško smer. Enoinosedemdesetletni umetnik je letos v Pragi v palači grofa Sylva-Tarouca na Příkopí razstavil plodove svojega dolgoletnega umetniškega truda. Ob priliki priobčimo to ali ono njegovo sliko.



K. P. Pobědonoscev.

Zadnje mesece so večkrat poročali časopisi, da je prišel najvišji prokurator „Svetega sinoda“ v Peterburgu, Konstantin Petrovič Pobědonoscev, pri carju v nemilost in da bo moral stopiti v pokoj. Ta poročila so zbudila veliko pozornost, ker Pobědonoscev je markantna osebnost, katera izraža ves sedanji ruski državni in cerkvenopravni princip. Pridobil si je velik vpliv v državi in, natihiem sovražen od nezadovoljnejšev, vendar z neupogljivo vztrajnostjo vzdržuje absolutistični cezaropapizem.

Peter Veliki, ki je sebe proglasil samovoljno za cerkvenega glavarja, je kot najvišjo oblast v cerkvenih zadevah ustanovil „Sveti sinod“. Na čelu mu stoji najvišji prokurator, kateri se smatra kot posredovatelj carske volje v verskih stvareh in ima največji vpliv na cerkveno in posredno tudi na državno upravo. „Sveti sinod“ nastavlja duhovnike, skrbi za njih vzgojo, opravlja cerkveno cenzuro itd. Ves nenaravni položaj ruske cerkve se vidi že iz tega, da stoji na čelu tej najvišji cerkveni oblasti laik-uradnik.

Sedaj šestinsedemdesetletni Pobědonoscev je sin moskovskega profesorja. Na Ruskem voščijo mladim dijakom: Bog ti daj zdravja in postani minister! To oboje uživa Pobědonoscev, kajti on ima dostojanstvo ministra in je pri svojih letih še trden in krepak. Po končanih pravnih študijah je postal tajnik v moskovskem senatnem oddelku in profesor državlanskega prava. Poklicali so ga na dvor, da poučuje carjeviča Niko-

laja, in ko je ta umrl, carjeviča Aleksandra, v pravoslovju. Odslej se je dvigal vedno višje, dokler ga ni njegov bivši učenec, car Aleksander III., kot svojega osebnega namestnika postavil na čelo „Svetemu sinodu“.

V Pobědonoscevu sta se v resnici na pravruski način združili državna in cerkvena ideja. To vidimo že iz njegovih literarnih del. Napisal je učno knjigo državlanskega prava v treh zvezkih in sodiški navod k civilnemu pravnemu redu, vmes pa je prelagal knjigo Tomaža Kempčana. Izdal je več zgodovinskih razprav poleg „Izpovedanj“ svetega Avgušтина. Preložil je Thierschevo knjigo o krščanski rodbini in sestavil razpravo o cerkvenih praznikih. Pobědonoscev izkuša v svojih spisih dati ruskemu cezaropapizmu tudi znanstveno podlago. Dokazati hoče, da mora biti



K. P. Pobědonoscev.

najvišji posvetni vladar tudi cerkveni poglavar. To je seveda velika zmota: Cerkev je vesoljna, država pa omejena; cerkev je duhovna in večna, država pa posvetna in končna; cerkev je neodvisna božja ustanova, država pa človeško delo. Jasno je, da mora biti vladar, ki se drži načela, da je le ona vera prava, katero priznava, kdor ima posvetno oblast v roki, absolutističen, nasilen, kateri izkuša duhovno nepokorščino potlačiti s posvetno silo. Zato je tudi Pobědonoscev vedno nagnjen k preganjanju onih, ki se ne uklanjajo državnoverski ideji. Odtod njegovo nasprotstvo do katoličanstva, kakor tudi do mnogoštevilnih razkolnih sekt, katere so se ustanovile v sredini ruskega ljudstva. Po njegovih nazorih je duhovnik cerkvenodržavni uradnik in vse cerkveno življenje je podložno državnim naredbam, kakor vojaštvo